Dobozi István

Kína, Világbank

VISSZHANG - LXIII. évfolyam, 51-52. szám, 2019. december 19.

Amikor közel három évtizeddel ezelőtt a Világbankhoz csatlakoztam, a kínai kormányküldöttségek csupán kalapozni jártak Washingtonba. Ma már Japán után Kína a világ második legnagyobb hitelezője, s csak évek kérdése, hogy mikor ugrik az élre. Peking már több fejlesztési kölcsönt nyújt a fejlődő Afrikának, mint a Világbank és a Nemzetközi Valutaalap együttvéve.

Nem csoda, hogy a Világbankra erős washingtoni nyomás nehezedik, hogy teljesen állítsa le kölcsönnyújtását Kínának, amely úszik a készpénzben, és eget verő valutatartalékokat halmozott fel. A banknak minden centjét inkább a legfejletlenebb, krónikus forrásszűkében szenvedő országok gazdasági támogatására kell fordítania – hangzik az ajánlás.

Mi tesz erre a Világbank vezetése? A következő öt évet felölelő, most elfogadott Kína-stratégiájában a bank évente egy és másfél milliárd dollár közötti kölcsönt irányoz elő az ázsiai szupergazdaság, Amerika globális riválisa számára. Nem csoda, hogy a bank azon melegében kiverte az összes politikai biztosítékot a Potomac partján, Trump elnöknél ugyanúgy, mint a kongresszusnál, ráadásul kétpárti alapon. A kongresszusi meghallgatáson a honatyák nem kímélték a Világbank felügyeletéért felelős amerikai pénzügyminisztert: „Miért nem állította le ezeket a kölcsönöket? Teljeséggel elfogadhatatlan, hogy adófizetőink a Világbankon keresztül szubvencionálják a kínai növekedési modellt.”

A Kína-fóbiában szenvedő Washingtonban kevesen látnak tisztán ebben a kérdésben is. Pedig politikailag elfogulatlan, gazdaságilag józan megközelítésben van ráció a Világbank új Kína-stratégiája mögött. Miért? Először is mert a Világbank nem egy NGO, hanem jelentős profitot termelő, globális részvénytársaság, amely a legszegényebb országok számára részben a kitermelt profitjaiból tud vissza nem térítendő pénzügyi adományokat és a piacinál kedvezőbb feltételű hiteleket nyújtani. A bank csinos hasznot húz – tavaly például százmillió dollárt – a Kínának folyósított kölcsönökből. A közepes jövedelmű tagországok legfelső kategóriájába sorolt Kínának ugyanis a Világbank magasabb kamatot számít fel, mint amennyiért ő vesz fel pénzt a kötvénypiacokon.

Másrészt globális kiterjedésű, ágazatilag sokoldalú fejlesztési tapasztalataira és ismereteire támaszkodva a Világbank páratlan szakértői támogatásra képes, amelyre Peking változatlanul igényt tart. Ilyen volt például Sanghaj átfogó klímastratégiájának a kidolgozása a bank vezetése alatt, amely mintaként szolgált több más világváros számára is. Jogos a felvetés: ha a kínaiaknak annyi pénzük van, akkor fizessenek ezekért a szolgáltatásokért is! Fizetnek is egyre nagyobb mértékben. Peking azonban jobban kedveli a kölcsönre épülő projekteket, mert azokban a Világbank jobban vásárra viszi a bőrét.